

2025-2028

Ett jämlikare Gävle

Vänsterpartiets budget 2025

Innehållsförteckning

Politisk huvudskrivelse	3
Vänsterpartiets resultatbudget 2025-2028	4
Budget för planperioden 2025-2028	5
Ekonomiska förutsättningar och styrning av verksamheten	6
Kommunstyrelsen	7
Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden	7
Kultur- och fritidsnämnden	8
Omvårdnadsnämnden	8
Socialnämnden	9
Samhällsbyggnadsnämnden	10
Utbildningsnämnden	10
Bolagen	11

Politisk huvudskrivelse

Även detta år presenterar vi en budget utan stora satsningar. Även detta år relaterat till att vi har en regering som satsar på skattesänkningar till de som redan har mycket, istället för att säkerställa att kommunerna ges möjlighet att upprätthålla och helst förbättra kvalitén på vård, skola och omsorg. Just nu är möjligheten att satsa stora pengar på kultur, fritid, miljö och stadsplanering mycket begränsad.

Sveriges och därmed Gävles medborgare har under en period upplevt en reallönesänkning som vi inte sett sedan 30-talet. Det här drabbar främst de som redan har en vardag där det är svårt att få ekonomin att gå ihop. Klassklyftorna i Sverige är i nivå med 30-talet, och de ökar. Återigen pratas det om barnfattigdom i Sverige. En internationell hjälporganisation som Röda Korset bedömer läget så allvarligt att de väljer att dela ut frukt och smörgåsar till hungriga barn under höstlovet 2024, väl medvetna om att för många barn är ledighet från skolan främst förknippat med avsaknad av skollunch och minskad möjlighet att få äta sig mätt. I Gävle, i Sverige, 2024.

Vad är grundläggande i barns liv? Trygghet, ett hem, mat i magen och vuxna som goda förebilder är en bra start. Därför är det skrämmande att maten på vissa skolor tar slut på fredagar och måndagar, särskilt när vi vet att de yngre barn som inte får gå på fritids kanske inte fått frukost och inte heller får i sig ett mellanmål innan de ska delta i eventuella fritidsaktiviteter.

Vi skulle vilja göra satsningar på allt detta och mer därtill. Frukost i skolan, fritidshem tillgängliga för alla barn som behöver, avgiftsfri kulturskola, avgiftsfri kollektivtrafik, satsningar på berikande fritid för människor i alla åldrar, bättre hemtjänst, tryggare färdtjänst, satsningar på vår gemensamma utemiljö i stad och på landsbygd, satsningar som gynnar människor, miljö, djur, natur, företag. Men vi inser att kommunens ekonomi är begränsad.

Just därför är det extra viktigt att de pengar som används i kommunen ska vara trygga pengar. Vi ska vara säkra på att de används till det de ska, vi ska vara säkra på att de används på bästa sätt. Vi är skyldiga att vara rädda om medborgarnas pengar och om deras förtroende.

I alla lägen där kommunen betalar ut pengar i någon form finns risk för välfärdsbrott, Det går inte att friskriva vissa verksamhetsområden eller beslutsprocesser från detta, vilket redan visats i vår kommun - en dyrköpt lärdom. Vi vill satsa pengar där medborgarna har mest nytta av dem, vilket är i verksamheten. Inte i dyra övervaknings- och kontrollsystem, inte i kostsamma och tidsödande utredningar. Därför behöver vi genast avveckla LOV i hemtjänsten och planera för avveckling av LOV i äldreomsorgen.

Gävles innevånare ska känna trygghet i att vi vet vad vi använder deras pengar till och att vi använder dem på ett sätt som gynnar alla på bästa sätt.

För oss politiker gäller det att vara ärliga och uppriktiga i vår hantering av vår gemensamma ekonomi. Vi måste vara framåtblickande och se vad som är kloka och hållbara investeringar för framtiden. Har vi råd att spara in på barns och ungas välfärd? Har kommunen rätt organisation? Var gör pengarna mest nytta? Vad kräver framtida samhälle att vi prioriterar? Kanske behövs framtida satsningar på mer odlingsbar mark, om norra Europa som många tror kommer att stå för en stor del av livsmedelsförsörjningen framöver. Isåfall är det definitivt fel att nu hårdgöra och bebygga odlingsbar mark.

Vänsterpartiet vill se ansvarfull, trygg politik som använder medborgarnas pengar där de gör mest nytta.

*Maritha Johansson
Kommunalråd i opposition*

Vänsterpartiets resultatbudget för 2025-2028

Disponibla medel

	Miljoner kronor
Reserverade medel Kommunstyrelsen	10
Ingen uppräknning av mötesarvoden och partistöd	1
Bosociala medel	0,6
Besparing Kommunstyrelsen 2% utöver sparbetning	10,9
Besparing Samhällsbyggnadsnämnden 2% utöver sparbetning	3
Ta bort LOV	5
Summa	30,5 miljoner

Ökade kostnader

Utbildningsnämnden

Behålla utbildad personal i förskolan	10
Frukost i skolan	0,4

Kultur- och fritidsnämnden

Avgiftsfri kulturskola	2,6
El Sistema även för elever i anpassad skola	0,4

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Ökad habiliteringsersättning	1,2
------------------------------	-----

Samhällsbyggnadsnämnden

Pensionärsresorna utökas till kvällar och helger	2
Fria resor med kollektivtrafik för ungdomar på sommarlovet	2
Ny entreprenad Limöbåten	3
Starta stadsdelslyft i Sätra	0,6

Ingen reducering av tillskott till Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, Socialnämnden och Omvårdnadsnämnden

60

Summa

Ökade verksamhetskostnader **82,2 miljoner**

51,7

Budget för planperioden 2025-2028

GÄVLE KOMMUN

Resultatbudget 2025-2028

Belopp i milj kr	Not	Bokslut 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Verksamhetens intäkter	1	1 328,9	1 389,2	1 488,5	1 409,1	1 465,6	1 391,4	1 403,1
Verksamhetens kostnader	1	-8 494,6	-8 946,1	-8 961,3	-8 773,8	-8 959,9	-9 152,0	-9 388,3
Verksamhetens netto- kostnad exkl avskrivning	1	-7 165,7	-7 556,9	-7 472,9	-7 364,7	-7 494,3	-7 760,6	-7 985,2
Av- och nedskrivningar	2	-359,7	-374,4	-370,1	-382,3	-397,6	-409,4	-418,6
	3	-7 525,4	-7 931,3	-7 843,0	-7 747,0	-7 891,8	-8 170,1	-8 403,7
Skatteintäkter	4	5 945,9	6 032,2	6 009,1	6 244,8	6 514,2	6 783,9	7 049,3
Generella bidrag o utjämn.	5	1 291,1	1 471,3	1 448,0	1 572,0	1 591,9	1 582,8	1 588,5
		-288,4	-427,8	-385,9	69,8	214,3	196,6	234,0
Finansiella intäkter	6	424,3	621,0	613,5	446,7	495,6	567,9	652,0
Finansiella kostnader	7	-363,5	-418,8	-421,4	-397,3	-418,3	-506,3	-572,7
Resultat före extraordinära poster		-227,6	-225,6	-193,8	119,3	291,6	258,3	313,4
Extraordinära poster		-150,0	0,0					
ÅRETS RESULTAT		-377,6	-225,6	-193,8	119,3	291,6	258,3	313,4
Varav realisationsvinst o exploateringsresultat		33,9	85,7	161,5	84,7	110,6	16,7	5,3
Resultat exkl reavinst, exploatering o garantiförs.		-411,5	-311,3	-355,4	34,5	181,0	241,6	308,1

Ekonomiska förutsättningar och styrning av verksamheterna

Vänsterpartiet arbetar för att Gävle Kommun ska tillämpa en tillitsbaserad styrning och ledning på alla nivåer. Tillitsdelegationen definierar detta som att kultur och arbetsätt har fokus på verksamhetens syfte och medborgarnas behov. Varje beslutsnivå ska verka aktivt för att stimulera samverkan och helhetsperspektiv genom tydliga ramar, verksamhetsnära mål och tydliga mandat. Vi vill bevara och utveckla den offentliga sektorn och slå vakt om välfärden. Vi vill se ökad offentlig konsumtion och minskad privat konsumtion, vilket skulle gynna både jämlikhet och klimat.

Med Vänsterpartiets politik samordnas kommunens verksamheter på ett tydligare sätt. Det krävs ett långsiktigt helhetstänk för att återställa decennier av skadliga marknadsexperiment och privatiseringar. Varje förändring kan inte alltid genomföras enskilt, men vara nödvändig för att helheten ska gå ihop. Om Vänsterpartiet är med och styr Gävle kommun är en förutsättning att omsorgen drivs i kommunal regi. Endast då kan vi få överblick och kontroll över verksamheten och ekonomin. Därmed minskar kostnaderna och överskottet kan användas till kvalitetshöjande insatser i välfärden, vilket gynnar både brukare och personal. Det är så vi skapar en verksamhet där personalen trivs och brukarna kan sättas i centrum igen. Valfrihet ska handla om människors rätt att påverka sin vardag, inte om företagens rätt att tjäna pengar på skattebetalarnas bekostnad.

Generella procentuella besparingar har skapat en underfinansiering i kärnverksamheterna. Effektiviseringar liknande de som finns i näringslivet fungerar inte i en kommunal verksamhet. Nedskärningar i kommunens kärnverksamhet, förskola, skola och omsorg, leder till färre förskollärare som måste leda större barngrupper, färre undersköterskor som måste springa allt fortare i hemvården.

Planering, exploatering av mark för bostäder, lokaler och verksamheter är kostnadskrävande. Om det inte ger intäkter i motsvarande grad bidrar det i praktiken till nedskärningar i kommunens verksamhet. Behovet av nya lokaler, verksamhetsmark och bostäder behöver ses över då befolkningsprognoser och tillväxt inte överensstämmer med den verklighet vi lever i. Nya projekt måste prövas utifrån den verklighet som råder.

Den offentliga sektorn har under lång tid drabbats av kriminalitet, eftersom privatiseringar av vård, skola och omsorg möjliggjort detta. Kriminaliteten påverkar kommunens ekonomi och försämrar möjligheterna att bedriva en god verksamhet. Privatiseringen leder därmed till ett ökat behov av kontroll, vilket också medför ökande kostnader. Gävle kommun måste stärka sitt arbete med kontroll av privata aktörer så länge dessa fortfarande anlitas.

Vi tar ansvar för kommunens ekonomi, alla våra förslag är finansierade och genomförbara . Vänsterpartiet vill att

- budgetprocessen görs om, besparingar ska ses i en helhet, inte riktade direkt till en enskild nämnd
- budgetprocessen inleds i god tid för analys och ställningstaganden
- en översyn görs av chefsorganisationen utifrån antal chefsnivåer, antal chefer, arbetsätt och befogenheter
- tillsvidareanställd personal i förskola, skola och omsorg undantas från besparingar
- äldreomsorgen sker i kommunal regi
- planer för exploatering, projektering och byggnationer prövas utifrån ändrade förutsättningar
- kommunen förstärker arbetet mot kriminalitet i välfärden

Kommunstyrelsen

Samtliga verksamheter ska ha en så effektiv ledningsstruktur som möjligt. "Effektiv" ska appliceras på såväl ekonomiska som arbetsledande, verksamhetsutvecklande, personalvårdande och arbetsmiljöfrämjande aspekter.

- Kommunen som helhet ska vara restriktiv med att påbörja nya projekt och anlita fler externa konsulter
- Fortsätta arbeta för en kommun fri från våld
- Fortsatt stöd till föreningslivet med fokus på jämlik och jämställd fritid
- Starta "stadsdelslyftet" i Sätra enligt Andersbergsmodellen
- Se över möjligheterna att inrätta en second hand-bygghandel för att på ett smidigt sätt återvinna och återbruka byggmaterial och inredning

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Vänsterpartiets budget för AFN fokuserar på att stärka arbetsmarknadsåtgärder, utbildning och socialt stöd för att öka allas möjlighet till egenförsörjning och skapa ett mer jämlikt samhälle. Den innefattar också ökat stöd för de som befinner sig i särskilt utsatta situationer och personer som deltar i daglig verksamhet.

Vi betonar att varje person ska få individuellt anpassat stöd för att leva ett självständigt och värdigt liv. Vi vill säkerställa att personer får rätt beslut och vård, särskilt yngre personer med demens, genom att tillämpa rätt lagstiftning.

Kommunen ska fortsätta sitt samarbete med Arbetsförmedlingen och näringslivet för att bekämpa den höga arbetslösheten i Gävle. Särskilt fokus ska vara på att skapa fler möjligheter för egenförsörjning.

Satsningar och nämnduppdrag:

- Rätt vård för yngre med demenssjukdom.
- Fortsätta utveckla insatser inom ARBOS (Arbetsmarknad och stöd) för att underlätta återgång till arbetsmarknaden för fler.
- Utöka antalet utbildningsplatser inom vuxenutbildning och stärka samarbetet med gymnasieskolor för att skapa fler yrkesinriktade utbildningar.
- Höjd habiliteringsersättning för personer som deltar i daglig verksamhet (EDV) för att förbättra deras ekonomiska situation.

Kultur- och fritidsnämnden

Kulturen återspeglar och medvetandegör oss om samhället samtidigt som den är dynamisk, utmanande och obunden. Därför är det viktigt att kulturen är en naturlig del av hela samhällsbyggnaden. Vänsterpartiet vill därför arbeta för att framför allt barn och ungdomars tillgång till kultur och fritid förstärks och att det finns tillgängliga mötesplatser för alla.

Satsningar och nämnduppdrag:

- För att fritidsgårdarna ska få bättre förutsättningar ska personalen, åtminstone föreståndarna, ska vara kommunalt anställda
- Fortsatt avsättning av medel till fristadskonstnären
- Utöka projektet El Sistema i Kulturskolan och åter ge barn i anpassad skola tillgång till verksamheten
- Kulturskolan ska vara avgiftsfri
- Se över förutsättningarna för en camping i Norrsundet
- Fler ytor för spontanidrott i bostadsområden och stadsdelar
- Bevara alla närbibliotek

Omvårdnadsnämnden

När livet förändras på grund av till exempel ålder eller sjukdom, är samhällets stöd för vård och omsorg utifrån individens behov extra värdefullt. Vänsterpartiet anser att stöd och service ska tillgodoses utifrån verklig valfrihet i vardagen. Detta innebär för Vänsterpartiet att människor ska ha stort inflytande över vad de får hjälp med, hur hjälpen utförs och när det görs.

Allt fler alarmerande rapporter om systematisk ekonomisk brottslighet inom välfärdssektorn har framkommit, både i Gävle och i övriga landet. LOV har visat sig vara ett system som attraherar ekonomisk brottslighet. Ett fungerande kontrollsystem som skulle säkerställa att olika typer av bedrägeri avslöjas, skulle bli mycket kostsamt.

Vänsterpartiet anser att medborgarnas pengar ska användas till verksamhet av högsta möjliga kvalitet – inte till administration för att förhindra brott.

För att få kontroll över verksamheten ska hemtjänst, vård och omsorg drivas i egen regi.

Hemtjänst och vårdboende i kommunal regi ska hålla hög kvalitet och efterlevnad av befintliga rutiner och föreskrifter ska kontinuerligt följas upp.

Satsningar och nämnduppdrag:

- Ta fram en långsiktig plan som möjliggör att kommunens skattefinansierade särskilda boenden kan drivas i egen regi
- All hemtjänst ska återgå i kommunens egen regi genom att omedelbart avskaffa LOV i hemtjänsten

Socialnämnden

I ett klassamhälle med ökad ojämlikhet lever många barn och vuxna i social utsatthet. Utsatthet ska så långt det går förebyggas, men när problem uppstår ska samhället kunna bistå med skydd och stöd. Vi ser ökade skillnader i skolan och svårare ekonomiska förutsättningar för många familjer, vilket i sin tur har bidragit till grov kriminalitet där barn både är offer och förövare.

Socialnämnden ska fungera som det yttersta skyddsnätet för att människor i en problematisk livssituation ska garanteras det stöd de behöver för att kunna leva ett värdigt liv. Arbetet ska vara strukturerat och långsiktigt och ha ett tydligt barnperspektiv, därför är det viktigt att samverka med andra aktörer.

Satsningar och nämnduppdrag:

- Ett prioriterat område måste vara att barn och ungdomar ska klara sin skolgång med fullständiga betyg
- Strategiskt arbete för att få fler familjehem och kontaktfamiljer i egen regi
- Inrätta HVB-hem i egen regi
- Arbeta tillsammans med frivilligorganisationer för att ingen ska behöva vara hemlös
- Erbjuder könsseparerad beroendebehandling
- Tidiga riktade insatser i samverkan med andra aktörer ska prioriteras
- Arbeta för att våldsutövaren och inte den våldsutsatta flyttas från ett gemensamt boende, parallellt med att den våldsutövande partnern får stöd i att ändra sittbeteende

Samhällsbyggnadsnämnden

Planering av transporter och persontrafik måste ske med tanke på att vi ska kunna uppnå målen om kraftigt minskade koldioxidutsläpp och minskad energianvändning. Utgångspunkten för stadsplanering ska vara trafik på människans och miljöns villkor. Det ska fungera att promenera, cykla och åka kollektivt. Luften ska vara hälsosam att andas på alla platser i staden. .

Planering av nya bostäder ska ha stöd i skrivningarna i Bostadsförsörjningsprogrammet och Miljöstrategiska programmet.

Satsningar och nämnduppdrag:

- Verka för återupptagen reguljär båttrafik till Limön under sommarsäsongen.
- Förbättra tillgängligheten till kommunens lokaler och yttre miljöer
- Samordna snöröjningen för bättre effektivitet
- Busskortet för +65 ska gälla alla turer, alla dagar i veckan
- Barn och ungdomar ska ha tillgång till kostnadsfri kollektivtrafik under sommarlovet

Utbildningsnämnden

Skolan ska vara likvärdig och ge alla elever samma möjlighet till en bra utbildning. Skolan är en av samhällets viktigaste arbetsplatser för både elever och anställda. Behöriga lärare, specialpedagoger och studievägledare tillsammans med kompetent och tillgänglig skolhälsovård, skapar förutsättningar för elevernas utveckling, välmående och goda studieresultat. I en välfungerande och dynamisk skola möts elever med olika bakgrund och livsåskådning vilket lägger grund för förståelse och sammanhållning samtidigt som de genomsnittliga skolresultaten ökar.

Gävle kommun har idag större grupper i förskolan än vad Skolverket rekommenderar. Minskat underlag av barn bör därför användas till att minska barngrupperna, inte till att säga upp personal. På så sätt ökar vi möjligheten till bra pedagogisk verksamhet samtidigt som personalen får en bättre arbetsmiljö.

Satsningar och nämnduppdrag:

- Utveckla resursfördelningssystemet så att det ger elever mer likvärdiga förutsättningar
- Erbjud alla flickor från årskurs 7 till gymnasiet en kurs i feministiskt självförsvar
- Tillhandahålla gratis, lättillgängliga mensskydd till alla flickor i såväl grundskola som gymnasium
- Stärk samverkan mellan berörda parter för att barn och ungdomar ska fullgöra sin skolgång med fullständiga betyg
- En plan tas fram för att minska barngrupperna i förskolan, så att Skolverkets rekommendationer följs

Bolagen

Gävle Energi

Gävle Energi är ett ekonomiskt starkt bolag med god soliditet. Vänsterpartiet vill att Gävle energi fortsätter använda och utveckla förnyelsebar energi, som fjärrvärme och spillvärme. Bolaget ges i uppdrag att undersöka möjligheten att bygga solcellsanläggningar i egen regi.

AB Gavlegårdarna

AB Gavlegårdarnas viktigaste uppdrag vid nybyggnation ska vara att bygga så billiga bostäder som möjligt utan att ge avkall på vad som menas med en god bostad.

Vid nybyggnation ska behovet av såväl små som stora lägenheter beaktas. Vänsterpartiet anser att Gavlegårdarna ska få i uppdrag att delvis frångå den poängbaserade bostadskön, för att vid behov kunna ge förtur till bostadssociala åtgärder som att motverka trångboddhet, hjälpa bostadslösa samt våldsutsatta kvinnor och barn.

För att minska ett kommande behov av vårdboende för äldre ska Gavlegårdarna se över möjligheten att i det egna bostadsbeståndet omvandla någon eller några fastigheter i varje större bostadsområde (inkluderat ytterområdena) till trygghetsboenden.

AB Gavlegårdarna har ålagts ett ägardirektiv om ett överskottsmål. Ett överskottsmål som enbart riktar in sig på bolagets årliga ekonomi kan leda till att eftersatt underhåll inte prioriteras. På lång sikt kan det orsaka större ekonomisk skada, då eftersatt underhåll kan leda till fördyringar. Det ekonomiska överskottsmålet behöver kompletteras med ett mål om att nödvändigt underhåll ska beaktas på både lång och kort sikt, förslagsvis som ett mått i kr/kvm

Gavlefastigheter AB

Bolaget ges i uppdrag att ta fram en plan för vilka kommunala fastigheter som är lämpliga att sätta solceller på. En sådan åtgärd kan även tillföra överskottsel till det lokala elnätet. Energieffektiva bostäder och fastigheter är ett väl fungerande sätt att minska klimatavtrycket. Gavlefastigheter ges i uppdrag att se över sitt fastighetsbestånd gällande detta. Som jämförelse har Gavlegårdarna som målsättning att minska energianvändningen med 30% jämfört med 2007. Denna målsättning ska gälla för alla kommunala fastigheter.

Vänsterpartiet Gävle 2024

gavle@vansterpartiet.se

Kommunalråd i opposition: Maritha Johansson
marita.johansson@politiker.gavle.se

